

ماحولياتي ۽ سماجي انتظام جو منصوبو (اي ايس ايم پي) برسات / ٻوڏ متاثر روڊن جي بحالي لاءِ، ضلعو نوشهرو فيروز

سندھ فلڊ ايمرجنسي بحالي پروجيڪٽ (ايس ايف اي آر پي)

پروجيڪٽ تي عملدرآمد يونٽ
ايس ايف اي آر پي - پي آءِ يو

آگسٽ 2023

ايگزيڪيوٽو خلاصو

2022 جي مون سون واري موسم صوبي ۾ تيز برساتون آيون، جنهن سبب صوبي ۾ درياھ ۾ اونھي ٻوڏ آئي. مختلف ضلعن ۾ 900 ملي ميٽر تائين برسات رڪارڊ ڪئي وئي. سنڌو درياءَ ۾ تيز برساتن ۽ مقامي برساتن سبب ان جو وهڪرو 0.6 ملين ڪيوسڪ کان مٿي رڪارڊ ڪيو ويو. ڪيرٿر جبل مان نڪرندڙ جبل جي طوفان سبب ڪوٽڙي بئراج وٽ وڏي ٻوڏ برقرار آهي. ٻن مهينن جي برساتن ۽ سنڌو درياھ ۾ آيل ٻوڏ انساني جانين، چوپائي مال، فصلن، گهرن، خانگي عمارتن، صنعتن ۽ عوامي بنيادي ڍانچي جهڙوڪ روڊن، آبپاشي کي تمام گهڻو نقصان پهچايو. درياھ جي حفاظتي بندن (بندن) ۽ نيڪال جا نيت ورڪ، ۽ ريلوي.

سنڌ فلڊ ايمرجنسي بحالي پروجيڪٽ (SFERP) برساتن ۽ ٻوڏ کان متاثر علائقن جي متاثر ضلعن، تعلقن ۽ يونين ڪائونسلز (UCs) ۾ ڳوٺاڻن (فارم ڪان مارڪيٽ) روڊن جي بحالي/بحالي/ بحالي ڪندو. پروفائيل کي وڌائڻ، ڪراس ڊرينيج ڍانچي جي مناسبيت، حفاظتي ڪمن جي فراهمي (ريپريپ¹)، ڪلورٽ جي تعداد ۾ اضافو ۽ پاسي جي نالن جي فراهمي سڀ اهي عنصر آهن جيڪي آبھوا ۽/يا ٻوڏ لڇڪدار ڊيزائن کي حل ڪرڻ لاءِ سمجهيا ويندا آهن. فرش جي جوڙجڪ نمبرن ۾ سڌارو هڪڙو اضافي فائدو آهي.

موجوده انوائرمينٽل اينڊ سوشل مئنيجمينٽ پلان (ESMP) ماحولياتي اثرن ۽ جزن جي گهٽتائي جي نمائندگي ڪري ٿو- 1: انفراسٽرڪچر جي بحالي، ذيلي جزو 1.2: نوشهروفيروز ضلعي ۾ روڊن ۽ الائيڊ انفراسٽرڪچر جي بحالي.

¹ ريپريپ (اٽر آمريڪن انگريزيءَ ۾)، جنهن کي، ريپ-ريپ، شات راک، راک آرمر (برطانوي انگريزيءَ ۾) يا روبل پٽ چيو ويندو آهي، انساني رکيل پٿر يا ٻيو مواد آهي جيڪو اڏاوتن جي بچاءَ لاءِ استعمال ڪيو ويندو آهي ۽ پاڻيءَ کان.

ضلعي نوشهروفيروز جي مختلف علائقن ۾ 14 روڊن جي ريڪنڊيشنگ آهي، جن جي بحاليءَ جي ضرورت آهي. انتظامي طور تي، اڪثر بحاليءَ جا ڪم ضلعي جي مختلف تعلقن ۾ ٿين ٿا. تعلقن نوشهروفيروز ۾ هڪ روڊ، تعلقن محرابپور ۾ ٻه، تعلقن ڪنڊياري وٽ ٽي، تعلقن پريا وٽ ٻه ۽ تعلقن موري ۾ 6 روڊ آهن.

سنڌ انوائٽرمينٽل پروٽيڪشن ايجنسي (ماحولياتي جائزي) ضابطن، 2021 جي مطابق، ذيلي پروجيڪٽ شيڊول II جي F(3) جي زمري ۾ اچي ٿو، جيڪو هڪ ابتدائي ماحولياتي امتحان (IEE) جو مطالبو ڪري ٿو جيڪو موجوده روڊن جي بحالي يا ٻيهر تعمير يا ٻيهر تعمير لاءِ تيار ڪيو وڃي. شهري علائقن ۾ هڪ ڪلوميٽر کان وڌيڪ ۽ ڳوٺاڻن علائقن کان 5 ڪلوميٽر کان وڌيڪ (10 روڊ 5 ڪلوميٽر کان وڌيڪ آهن). ان ڪري، سنڌ انوائٽرمينٽل پروٽيڪشن ايجنسي (ماحولياتي جائزي) ضابطن، 2021 جي مطابق انهن ڏهن روڊن لاءِ هڪ IEE تيار ڪرڻ جي ضرورت پوندي. جڏهن ته، ورلڊ بئنڪ جي ماحولياتي ۽ سماجي فريم ورڪ (ESF) گهرجن کي پورو ڪرڻ لاءِ هڪ ESMP تيار ڪئي وئي آهي. بحاليءَ جا ڪم موجوده رائٽ آف وي (RoW) تائين محدود آهن، تنهن ڪري، تجويز ڪيل منصوبي تي ڪي ننڍا ناڪاري ماحولياتي اثر پوندا، جيڪي موٽائي سگهجن ٿا ۽ مختصر مدت سان سائيت-مخصوص آهن. تنهن ڪري، هي ذيلي پروجيڪٽ SFERP جي ماحولياتي ۽ سماجي انتظام فريم ورڪ (ESMF) جي وچ ۾ اعتدال پسند خطري جي درجي ۾ اچي ٿو. موجوده اي ايس ايم پي تيار ڪئي وئي آهي ته جيئن اعتدال پسند خطري جي سطح جي ضرورتن کي پورو ڪرڻ لاءِ.

ان کان علاوه، ذيلي پروجيڪٽ جي اسڪريننگ چيڪ لسٽ ذريعي ڪئي وئي جيڪا ماحولياتي ۽ سماجي مسئلن کي ڏيکيندي. انفرادي چيڪ لسٽن کي ڀرڻ لاءِ سروي ڪيا ويا ۽ سروي دوران نوٽ ڪيل ماحولياتي ۽ سماجي خدشن جو خلاصو. تجويز ڪيل پروجيڪٽ جي بحالي واري ڪم جي وضاحت ڪيل RoW جي اندر ڪئي وئي آهي. ڪو به عوامي

انفراسٽرڪچر يا تجارتي سرگرميون RoW اندر موجود نه آهن. جڏهن ته اڻ سڌي طرح اثرن جو جائزو ورتو ويو آهي 200 ميٽر/656 فوٽ بفر زون جي تجويز ڪيل روڊن تي (100 ميٽر/328 فوٽ هر پاسي کان سينٽرل لائين). وڻن کي نه اڏايو ويندو ۽ نه وري بحاليءَ جي ڪمن جي ڪري ان کي منتقل ڪرڻ جي ضرورت پوندي ڇاڪاڻ ته موجوده RoW تجويز ڪيل ڪمن لاءِ استعمال ڪيو ويندو. ذيلي پروجيڪٽ جي علائقن جي ويجهو (500 ميٽرن جي اندر) ڪوبه آثار قديمه وارو ماڳ نه ڏٺو ويو ۽ پيش ڪيل ذيلي پروجيڪٽ جي سائينٽن تي يا ويجهو ڪوبه فني ثقافتي وسيلو نه ڏٺو ويو جيڪو شايد تعميراتي سرگرمين کان متاثر ٿي سگهي. تعميراتي علائقي ۾ ڪوبه قبرستان موجود ناهي. ڪجهه آباديون تجويز ڪيل ريڪنڊيشنگ ڪم جي ويجهو ڏنيون ويون پر RoW ۽ COI کان ٻاهر. تعميراتي مرحلي دوران، ڪجهه سماجي طور تي حساس رسيپٽرز جهڙوڪ مسجدون، اسڪول، بنيادي صحت يونٽ قبرستان، وغيره اڻ سڌي طرح متاثر ٿي سگهن ٿا پر اهو اثر عارضي ۽ پوئتي موٽڻ وارو آهي جيڪو گهٽ اهميت سان مختصر مدت (گهٽائي جي قدمن کي اپنائڻ سان). تجويز ڪيل ذيلي پروجيڪٽ واري علائقي جي ويجهو ڪوبه محفوظ پيلو نه ڏٺو ويو. جيتري حد تائين ذيلي پروجيڪٽ جي ايراضيءَ جو تعلق آهي، انهن ٻنهي نباتاتي ۽ ٻوٽن جي ڪنهن به قسم جي خطرناڪ يا خطري واري نسل کي ذيلي پروجيڪٽ جي سائينٽن تان رڪارڊ نه ڪيو ويو آهي.

تجويز ڪيل سب پروجيڪٽ جا علائقا اتر اوڀر سنڌ، ضلعي نوشهروفيروز ۾ آهن. ذيلي پروجيڪٽ جو علائقو زون A2 ۾ اچي رهيو آهي، جنهن ۾ Peak Ground Acceleration (PGA) 0.08 کان 0.16 g (پاڪستان بلڊنگ ڪوڊ آف پاڪستان، 2007) ۾ مختلف آهي. اهو هڪ گهٽ نقصان واري خطري وارو علائقو آهي، مطلب ته اهي علائقا جيڪي انهن علائقن هيٺ اچن ٿا انهن ۾ زلزلي جا امڪان گهٽ آهن. جڏهن ته زون 4 ۾ ڪابه سائينٽ نه آهي جنهن کي هاءِ ڊيميڊ ريسڪ زون سڏيو وڃي ٿو.

گندگي روڊن تي گاڏين جي ترٽيڪ ڪجهه مٿي جي اخراج ۽ شور آلودگي جو سبب بڻائيندو آهي جنهن جو اثر ڪافي مقامي آهي. گاڏين جي ڪرڻ واري پاڻي مان خارج ٿيندڙ مکيه آلودگي جا ذرات، ڪاربن مونو آڪسائيڊ، سلفر ڊاءِ آڪسائيڊ ۽ نائٽروجن آڪسائيڊ آهن. اهي اخراج عام طور تي روڊن جي ڀرسان هوا جي معيار کي متاثر ڪن ٿا. بهرحال، تجويز ڪيل منصوبي جي مداخلت واري علائقي ۾ روڊن تي ترٽيڪ نيشنل هاءِ ويز يا ٻين وڏن روڊن جي پيٽ ۾ گهٽ آهي. مٿاڇري ۽ زميني پاڻي، فضائي هوا ۽ شور جي جاچ تعمير جي شروعات کان اڳ ٺيڪيدار پاران SEPA-منظور ٿيل ليڊ ذريعي تعميراتي سپروائيزري ڪنسلٽنٽ (CSC) جي رضامندي سان ڪئي ويندي.

جيئن ته پروجيڪٽ ايريا ۾ آبادي وڌي وئي آهي، ڳوٺاڻن اديبن جي ڪري جهنگلي جيوت جي گهٽائي ۽ تنوع گهٽ ۾ گهٽ گهٽجي ويو آهي. تجويز ڪيل علائقي جي ويجهو مختلف هنڌن تان لال لومڙ، جهنگل ٻلي ۽ هندستاني جهنگلي سوار نظر آيا. ٿلهي جانورن جا سڀ جنس عام آهن ۽ انٽرنيشنل يونين فار ڪنزرويشن آف نيچر (IUCN) جي ريڊ لسٽ ۾ گهٽ ۾ گهٽ ڪنسنر (LC) طور درج ٿيل آهن. پکين جي نسلن ۾، ماڳن ۽ ان جي ڀرپاسي واري علائقي ۾ ڪمن مينا، گري شراڪ، انڊين هائوس ڪرو ۽ ريڊ ويٽڊ ليپ ونگ سڀ کان وڌيڪ عام هئا.

هن ذيلي منصوبي لاءِ ڪنهن به خانگي زمين جي حصول جي ضرورت ناهي. ان کان علاوه، ڪنهن به اڏاوتن کي ڊاهڻ ۾ ملوث نه هوندو ۽ ڪنهن کي ٻيهر آباد ڪرڻ جي ضرورت نه هوندي، ڇاڪاڻ ته سڀ پروجيڪٽ وارا علائقا گهٽ آبادي وارن علائقن ۾ آهن ۽ آبادي پڪڙيل آهي. RoW ۾ ڪوبه غير رسمي آبادگار / اسڪواٽر موجود ناهي ۽ ان سان گڏوگڏ معيشت ۾ رڪاوٽ جو به تصور نه ڪيو ويو آهي. Reconditioning ڪم موجوده پليٽ فارم/RoWR تي ڪيو ويندو آهي. ڪابه اضافي زمين جي ضرورت ناهي. ان سڌي طرح اثر،

شور، مٽي جي اخراج، ڪئمپ سائينٽن ۽ قرضن جي سائينٽن جي ڪري ٿي سگهي ٿي RoW کان ٻاهر. سماجي-ماحولياتي اثر پيدا ٿي سگهي ٿو خارجي افرادي قوت جي آمد، غير محفوظ ٿيل رهجي ويل فضول، ۽ مزدورن ۽ ڪميونٽي لاءِ پيشه ورانه صحت ۽ حفاظت جي مسئلن، تنهن ڪري ESMP تيار ڪيو ويو آهي. موجوده ٽريڪ مواد جي نقل و حمل لاءِ استعمال ڪيو ويندو. ناڪاري اثر صرف تعميراتي مرحلي دوران متوقع ٿي سگهي ٿو، جيڪو صرف هن ننڍڙي عرصي تائين ختم ٿيندو. بهرحال، رپورٽ ۾ تجويز ڪيل گهٽتائي جي قدمن کي تعميراتي مدت دوران ٺيڪيدار پاران سختي سان يقيني بڻائڻ جي ضرورت پوندي.

متوقع ناڪاري اثرن کي گڏين ۽ مشينري جي مناسب چڪاس ۽ سار سنڀال جي ذريعي گهٽائي سگهجي ٿو ته جيئن اخراج کي گهٽائي سگهجي، شور کي ختم ڪرڻ وارن يا مفلرن کي بهاري سامان لاءِ استعمال ڪيو وڃي ۽ ان جا ٽل روڊن کي پاڻي ڏيڻ. تعميراتي ملبي / رهجي ويل فضول جي خراب اثرن تي ضابطو مناسب سنڀالڻ ۽ فوري طور تي هٽائڻ سان. مناسب اسٽوريج ذريعي پاڻي جي آلودگي تي ڪنٽرول ۽ تيل جي فضول کي سنڀالڻ ۽ فعال تعميراتي سائينٽ تي گندي پاڻي جي محفوظ نيڪال. صفائي واري اسٽوريج ذريعي مائع فضول جو ڪنٽرول ۽ صفائي جي نيڪال لاءِ بار بار گڏ ڪرڻ.

پيشه ورانه صحت ۽ حفاظت کي يقيني بڻايو ويندو مسلسل معائنن جي ذريعي بيمارين ۽ حادثن کي روڪڻ لاءِ، مزدورن ۽ ڪميونٽي ۾ شعور پيدا ڪرڻ، صفائي جي قدمن، وبائي مرضن سميت COVID-19 مينيجمينٽ ۽ مانيٽرنگ ۽ ايمرجنسي جواب ۽ بچاءُ جا طريقا، مناسب صفائي جي سهولتن جي فراهمي، پيئڻ جو پاڻي، ۽ ڪارڪنن لاءِ ڪچري جا ٽولا.

ماحولياتي ۽ سماجي (E&S) مانيٽرنگ سنڌ انوائرمينٽل پروٽيڪشن ايڪٽ 2014، SFERP جي ESMF، SFERP ۽ اسٽيڪ هولڊر اينگيجمينٽ پلان (SEP) لاءِ تيار ڪيل ليبر مينيجمينٽ پروسيجرز جي مطابق ڪئي ويندي ته جيئن گهٽتائي جي منصوبن تي باقاعدي ۽

مؤثر طريقي سان عمل ڪيو وڃي. اهو ٽن سطحن تي ڪيو ويندو. پروجيڪٽ ايمپليمينٽيشن يونٽ (PIU) جي سطح تي، E&S جا ماهر حفاظتي نگراني ڪندا ته ان ڳالهه کي يقيني بڻائڻ لاءِ ته تخفيف جي منصوبن تي اثرائتي نموني عمل ڪيو پيو وڃي ۽ باقاعده فيلڊ دورو ڪندا. فيلڊ سطح تي، سي ايس سي جو لاڳاپيل عملو وڌيڪ بار بار حفاظتي نگراني ڪندو. تعين سطح تي، تعميراتي ٺيڪيدار جي E&S (CC) ٽيم مهينا، ته ماهي ۽ ٻه سالي رپورٽون لاڳو ڪندي ۽ تيار ڪندي.

SFERP پروجيڪٽ کي لاڳو ڪرڻ جي مجموعي ذميواري ۽ موجوده ESMP PIU تي منحصر آهي، پراجيڪٽ ڊائريڪٽر جي سربراهي ۾. PIU E&S ٽيم جي مدد سان آهي. PIU پڻ پروجيڪٽ تي عملدرآمد ڪنسلٽنٽ (PIC)/CSC، تعميراتي نگراني لاءِ ذميواري آهي. ان مقصد لاءِ تعميراتي ٺيڪن ۾ مناسب شقون شامل ڪيون وينديون.

PKRs 8,167,000/- جي هڪ الڳ بجيٽ ESMP جي عمل درآمد لاءِ مختص ڪئي وئي آهي (هڪ سال جي تخميني لاءِ) جنهن ۾ شڪايت ريڊريس ميڪنزم (GRM) هلندڙ ۽ عام ڪميونٽي جي مدد جون ضرورتون شامل آهن. ESMP جي قيمت ۾ حفاظتي قدامت جي قيمت شامل آهي جيڪي سماجي طور تي حساس ريڪارڊرز جي ويجهو ڪم ڪرڻ لاءِ اختيار ڪيا ويندا. هي ESMP بل ۽ بل آف ڪوانٽيٽيز (BOQs) ۾ هڪ عارضي رقم جي طور تي شامل ڪيو ويو آهي. ESMP جي نفاذ ۾ CC، CSC/PIC ۽ PIU کان ان پٽ شامل آهن. CC بنيادي طور تي ESMP ۾ تجويز ڪيل تخفيف جي قدامت تي عمل درآمد کي يقيني بڻائڻ جو ذميواري هوندو، جيڪي معاهدي جي دستاويزن جو حصو هوندا. ان ڪري، BOQs ۾ ماحولياتي گهٽتائي جي خرچن کي الڳ سر جي طور تي قرار ڏيڻ واري دستاويز ۾ لازمي قرار ڏنو ويندو.

بهرحال، جيڪڏهن CC ESMP جي عمل درآمد ۽ رپورٽنگ جي صحيح طريقي سان تعميل ڪرڻ ۾ ناڪام ٿئي ٿي، ته حامي معاهدي جي شرطن جي تعميل کي لاڳو ڪندو، بشمول

ESMP جي پيروي ڪرڻ. ESMP تي عملدرآمد جي سرگرمين کي آسانيءَ سان هلائڻ لاءِ
اها سفارش ڪئي وئي آهي ته ESMP تي عمل درآمد سان لاڳاپيل سڀئي بل / ادائگيون
CSC پاران منظور / تصديق ٿيل هونديون. ESMP عمل درآمد جي قيمت ڪٽجي ويندي
عبوري ادائگي جي سرٽيفڪيٽ (IPC) مان جيستائين تعميل نه ڪئي وڃي.